

פרשת דברים

רב לכם סב אַתְּ הַקֹּהֵן הַזֶּה: (דברים ב, ג)

דרשו מכאן חכמינו הקדושים, במדרש רבה על פרשת השבוע, שאדם שזהיר במצוות כיבוד אב ואם, אשריו ואשרי חלקו, ואפילו עשיו הרשע היה לו שכר על כך, שהיה מכבד את אביו, ולכן כאשר באו עם ישראל לעשות עמו מלחמה, הראה הקדוש ברוך הוא למשה רבינו עליו השלום את ההר שאבות העולם קבורים בו, אמר לו, משה אמור להם לישראל אין אתם יכולין להלחם בו, עד עכשיו מתבקש לו שכר הכיבוד שכיבד את אלו שקבורין בהר הזה, מנין ממה שקרינו בענין רב לכם סב את ההר הזה.

והביא אבא עטרת ראשינו את דברי המדרש רבה, אמר הקדוש ברוך הוא לעם ישראל, על מצוות כיבוד אב ואם, שהיא מאותם הדברים שאדם אוכל פירותיהם בעולם הזה, והקרן קיימת לעולם הבא, כיבוד אב ואם וכו', וכתוב שם, אמר רבי אבהו שאלו תלמידיו את רבי אליעזר הגדול אי זהו כיבוד אב ואם? אמר להם צאו וראו מה עשה דמה בן נתינה באשקלון, והיתה אמו חסרת דעת, והיתה מסטרתו בין חבריו ולא היה אומר לה אלא דייך אמי.

אמרו רבותינו פעם אחת באו חכמים אצלו ליקח הימנו אבן אחת טובה שנאבדה מכלי כהן שהיה דר באשקלון, ופסקו עמו באלף זהובים, נכנס ומצא רגלו של אביו פשוטה על התיבה שהיתה אבן טובה בתוכה, והיה ישן, ולא בקש לצערו, ויצא לחוץ ריקם, כיון שלא הוציאה כסבורין שמבקש מהן יותר והעלו דמיה עד עשרת אלפים זהובים.

כשניעור אביו משנתו, נכנס והוציאה להן, בקשו ליתן לו עשרת אלפים זהובים אמר להם, חס לי איני נהנה משכר אבותי אלא בדמים הראשונים שפסקתי עמכם אלף זהובים כך אני נוטל מכם.

ומה שכר נתן לו הקדוש ברוך הוא? אמרו רבותינו, באותה שנה ילדה פרתו פרה אדומה, ומכרה יותר מעשרת אלפים זהובים ראה כמה גדול כבוד אב ואם, אמר רבן שמעון בן גמליאל לא כיבד בריה את אבותיו כמו אני את אבותי ומצאתי שכיבד עשו לאביו יותר ממני, כיצד? אמר רבן שמעון בן גמליאל הייתי משמש את אבי בכלים צואים וכשהייתי הולך לשוק הייתי משליך אותן הכלים ולובש כלים נאים ויוצא בהן אבל עשו לא היה עושה כן אלא אותן כלים שהיה לובש ומשמש בהן את אביו הן מעולים תדע לך בשעה שיצא לצוד ולהביא לאביו שיברך אותו מה עשתה רבקה שהיתה אוהבת את יעקב בנה נתנה לו מטעמים ואמרה לו לך אצל אביך וטול הברכות עד שלא יטול אותן אחיך באותה שעה אמר לה יעקב אמי אין את יודעת שעשו אחי (בראשית כז) איש שעיר ואנכי איש חלק שלא ירגיש אבי שאיני עשו ואני מתבייש בפניו מנין שנאמר (בראשית כ"ז) אולי ימושני אבי וגו', אמרה לו בני אביך עיניו כהות ואני מלבשת אותך אותן כלים נאים שאחיך לובש ומשמש בהן את אביך ואתה נכנס אצלו והוא אווז בידך וסבור בך שאתה עשו ומברך אותך ומנין שנאמר (שם בראשית כ"ז) ותקח רבקה את בגדי עשו וגו' שבהן היה למוד לשמש את אביו שנאמר ותלבש את יעקב, לפיכך כשנכנס יעקב אצלו מה יצחק אומר לו הקול קול יעקב והידיים ידי עשו ברך אותו ויצא לו ובא עשו ונכנס אצל אביו אמר לו מי אתה מסיח עמי בלב (נ"א בקול) גדול אמר לו אני בנך בכורך עשו כיון ששמע את קולו ידע שעשו הוא אמר לו בני בא אחיך במרמה ויקח את ברכתך, באותה שעה התחיל עשו צווח ואומר בא וראה מה עשה לי התם הזה שכתוב בו (שם בראשית כה) ויעקב איש תם יושב אהלים, לא די שצחק לי על שמכרתי לו את בכורתי והנה עתה לקח ברכתי הא למדת שעשו

היה זהיר בכבוד אבותיו, אמר רבי כיון שבאו ישראל לעשות עמו מלחמה הראהו הקדוש ברוך הוא למשה אותו הר שהאבות קבורים בו א"ל משה אמור להם לישראל אין אתם יכולין להזדווג לו עד עכשיו מתבקש לו שכר הכיבוד שכבד את אלו שקבורין בהר הזה מנין ממה שקרינו בענין רב לכם סב את ההר הזה. ע"כ. אולם כעת כבר נגמרה אותה זכות לעשיו הרשע לגמרי, ולא רק שאין לו שום זכות, אלא הוא בחוב גדול מאד אצל מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא, ה' יצילנו, והזכות נשארה בדורות הללו רק לעם ישראל לבדם.

